

Český model
amerického kongresu

Energetická politika USA

Zpráva Výzkumné služby Kongresu

Jakub Zbýtovský

1 Úvod

Energetická bezpečnost je bezesporu jedním z nejpálčivějších problémů současného světa. Ať jde o již v současnosti nedostatečné zásoby kritických surovin v některých částech světa či o předpovědi, které uvádějí, že mezi lety 2050 a 2100 budou vyčerpány světové zásoby ropy. Tyto problémy trápí vědce a státní představitelé po celém světě, a třebaže se nutně nemusí vztahovat na Spojené státy americké, je třeba jim věnovat pozornost.

Spojené státy americké mají, především díky své obří rozloze poměrně široké zásoby různých energetických surovin, přesto je situace ohledně nich dosti bouřlivá. Celé energetické odvětví je jedním z nejrychleji se měnících odvětví. Objevy nových zásob, technologická inovace, změny cen na světových trzích to jsou hlavní faktory, které přímo ovlivňují energetické sektory po celém světě. Právě proto je energetický sektor jedním z nejstrategičtějším sektorů moderní doby. Koneckonců na jeho základech bylo vystaveno mnoho zemí světa, které se především díky ropě staly z bezvýznamných zemí geostrategicky významnými hráči. Ne nadarmo se dle většiny předních odborníků na geopolitiku v současnosti největší geopolitické boje mezi velmocemi odehrávají právě o území s bohatými zásobami energetických surovin.

Je proto nezbytně nutné, aby Spojené státy americké měly kompaktní, ale flexibilní energetickou politiku, která bude zakládat na současných datech a předpokladech, ale bude schopna určité míry přizpůsobení se možné nové situaci. Přestože v rámci energetické bezpečnosti došlo v posledních letech k obrovskému zlepšení, je třeba nepolevit v této otázce a snažit se zabezpečit co největší míru „bezpečné energie“ nejen pro současnou spotřebu, ale především pro budoucí generace. Vzhledem k tomu, že zásoby surovin, na kterých stojí energetický mix většiny zemí světa, USA nevyjímaje, nejsou nekonečné, je třeba se soustředit také na to, aby v budoucnu nenastal energetický šok.

Energetická politika USA tedy je nejen důležitým strategickým plánem současnosti, ale především jedním z nejdůležitějších plánů pro budoucnost. Této otázce by měla být věnována mimořádná pozornost, jelikož některé prognózy předpovídají, že právě spory o suroviny budou základem dalšího možného globálního konfliktu. Je tedy nutné myslet nejen na domácí situaci, ale částečně také na celý mezinárodní prostor.

2 Energetická politika od roku 2014

Jako u mnoha jiných politik se také energetická politika výrazně mění v závislosti na zvoleném prezidentovi, proto dochází k velkým transformacím energetické politiky během výměny v prezidentském úřadu. Nejvýznamnějším dokumentem energetické politiky, který ji ovlivňuje do

dnešních dnů, je strategický plán ministerstva energetiky Spojených států amerických na období let 2014-2018.¹

Tento strategický plán byl rozdělen do tří hlavních částí. Část první byla věnována vědě a energii. V této části strategie nastínila poměrně obvyklý postup, tedy vyjádření snahy o zvýšení bezpečnosti, ekonomického růstu a vytvoření nových pracovních míst pomocí začlenění inovativních technologií do běžného procesu. Za hlavní důležité prohlášení však je třeba brát část strategie, která klade důraz na používání domácích zdrojů a především většího zapojení energie z čistších, obnovitelných zdrojů, které by měly diverzifikovat energetické zdroje a vytvořit větší rozmanitost energetického mixu. Hlavní důraz byl kladen na vodní energii. Dle tohoto plánu je však nutné především zvyšovat efektivitu namísto prostého zvyšování produkce zvyšováním těžby či budováním nových zařízení. Také je nutné bojovat s obrovskými emisemi uhlíku, jejichž celá třetina pochází z elektráren. Strategický plán apeloval na inovativní technologie v této otázce, jelikož existuje možnost budoucího komerčního využití oxidu uhličitého.²

Druhou částí dokumentu byla otázka jaderné bezpečnosti. Jak již název vypovídá, tato část se věnovala především otázce jaderných zbraní než otázce jaderných elektráren, tudíž tato část není pro samotnou energetickou politiku natolik podstatná.³

V poslední části se dokument věnoval především otázce řízení a plánování a personální obměně. Jak je patrné, celý dokument, ačkoliv sloužil jako hlavní dokument energetické politiky během druhého volebního období Obamovy administrativy, se zabýval více otázkou energetické bezpečnosti než energetické politiky.⁴

Ačkoliv je jasné, že energetická politika a energetická bezpečnost spolu přímo souvisí a jak již bylo zmíněno, energetická bezpečnost je jedním z nejdůležitějších bezpečnostních témat současnosti, Spojené státy americké potřebují dokument, který jasně ukáže cestu, kterým by se energetická politika měla vydávat v blízké či střednědobé budoucnosti. Je nutné přijmout dokument, který toto směřování jasně nastíní a nebude pouze navrhovat to, co by se mohlo či mělo udělat, bez jasného apelu na to, co je nutné udělat.

3 Současná situace a budoucí předpoklady

V současné době je na tom americká energetická bezpečnost poměrně dobře. Produkce ropy i zemního plynu stabilně roste, stejně jako celkové situaci napomáhá technologický pokrok, který

¹ Zíková 2015

² tamtéž

³ tamtéž

⁴ tamtéž

neustále zvětšuje prověřené nevytěžené rezervy především zemního plynu. Nicméně přestože Spojené státy americké patří k předním producentům neobnovitelných zdrojů energie, celková spotřeba elektřiny však způsobuje to, že klíčové suroviny je nutné dovážet. Vzhledem k tomu, že tyto strategické suroviny se nachází především v oblastech politicky nestabilních, často ve státech s odlišnými hodnotami od Spojených států amerických, je situace dosti komplikovaná. „Během administrativy prezidenta George W. Bushe Národní energetický plán USA dokonce hovořil o tom, že dva ze tří barelů ropy budou do USA dovezeny ze zemí, z nichž ne všechny sdílí stejné zájmy a potřeby jako USA.“⁵

3.1 Ropa

Bezpochyby se dá říci, že co se produkce ropy týče, progres Spojených států amerických za posledních 10 let je obrovský. Trend klesající těžby ropy panující od roku 1970 byl během prvních let Obamovy administrativy zvrácen a od roku 2009 produkce ropy ve Spojených státech rapidně stoupá. Spojené státy americké momentálně těží nejvíce ropy na světě, zhruba 11,7 milionů barelů za den. Spotřeba ropy je ale stále mnohem větší než produkce, tudíž jsou Spojené státy americké stále nuceny tuto surovinu importovat. Každým rokem se však tento trend snižuje a rozdíl mezi spotřebou a domácí produkcí je čím dál tím menší.⁶⁷

3.2 Zemní plyn

Situace ohledně zemního plynu je ještě příznivější především díky těžbě břidlicového plynu. V odvětví zemního plynu jsou Spojené státy americké soběstačné. Přestože část zemního plynu dováží, jeho celkový vývoz import převyšuje, tudíž se Spojené státy americké dají označit jako vývozce zemního plynu, ačkoliv ne v obrovském měřítku. Navíc většina obchodu s touto surovinou se soustřeďuje na země jako Kanada, Mexiko a Trinidad a Tobago, což jsou státy s ideologií mnohem bližší Spojeným státům americkým než obchodní partneři obchodu s ropou.⁸⁹

3.3 Uhlí

Uhlí je velice kontroverzním tématem, jelikož jeho produkce mezi lety 2008 a 2016 klesala, ale v roce 2017 opět o 6 % stoupla. Přesto však Spojené státy americké od používání uhlí ustupují a celkově se snižuje podíl elektřiny vyrobené za pomoci této suroviny. Tudíž uhlí je potenciálně surovinou, která může tvořit zálohu pro případ zlomového okamžiku, kdy začne klesat produkce zemního plynu a ropy.

⁵ Záhořík 2009

⁶ Rapier 2018

⁷ Roper 2018

⁸ The World Factbook

⁹ eia.gov 2019b

Nicméně v současnosti i kvůli obrovskému negativnímu vlivu na životní prostředí se od používání uhlí upouští.¹⁰

3.4 Obnovitelné zdroje

Obnovitelné zdroje hrají zásadní roli v budoucnosti energetického průmyslu většiny států světa, Spojených států amerických nevyjímaje. V roce 2017 tvořila elektřina vyprodukovaná z obnovitelných zdrojů 17 % veškeré vyprodukované elektřiny. Z toho nejvýznamnější zdroje jsou vodní a větrné elektrárny, které dohromady vyprodukovaly 13,8 % z těchto 17 %. Nicméně, nebudeme-li brát v potaz pouze vyprodukovanou elektřinu, ale celkově spotřebovanou energii, zde hraje významnou roli také biomasa, která 45 % z veškeré energie získané z obnovitelných zdrojů, především díky biopalivům a dřevu.¹¹¹²

3.5 Jaderná energie

Spojené státy americké jsou velmocí v používání jaderné energie. Ačkoliv elektřina vyrobená z jaderných reaktorů tvoří pouze pětinu elektřiny vyrobené v USA, tato hodnota se pořád rovná 30 % veškeré světové elektřiny vyrobené pomocí jaderných reaktorů. Jaderná energie má navíc zřejmě perspektivní budoucnost, jelikož i díky tomu, že se mezi lety 2012-2017 snížily náklady na výrobu elektřiny tímto způsobem o téměř pětinu. Rovněž v současnosti se dokončují dvě další zařízení pro výrobu jaderné energie. Nicméně, jaderná energie má i negativa a tím největším je otázka skladování jaderného odpadu, která stále rezonuje americkou politikou i veřejností.¹³

4 Budoucí směřování a možné cesty vývoje

Jak již bylo zmíněno, budoucí směřování a směr, jakým se vydat je téměř nemožné predikovat. Jakékoliv výzkumy ohledně budoucnosti energetického průmyslu a všeho s tím spojeného je otázka odhadů a spekulací. Předpokládá se, že do roku 2022 Spojené státy americké poprvé od roku 1953 dosáhnou toho, že se stanou exportéři energie místo importéra. Přestože tato prognóza je optimistická a vzhledem k tomu, že se zaměřuje na blízkou budoucnost, je vysoká pravděpodobnost, že by se tak mohlo stát, je nutné se dívat na věci i kriticky. Především v otázce zásob ropy je situace poměrně negativní, jelikož ačkoliv je pozitivum, že Spojené státy americké těží nejvíce ropy na světě, zároveň to znamená, že nejrychleji vyčerpávají dostupné zásoby. A tyto zásoby nejsou tak velké, jako u jiných států. Spojené státy americké mají téměř desetkrát menší dostupné zásoby ropy než Venezuela a zhruba pětkrát menší než Kanada. Otázka je nakolik se tyto údaje budou v budoucnosti měnit, jelikož

¹⁰ eia.gov 2019d

¹¹ eia.gov 2019a

¹² eia.gov 2019c

¹³ world-nuclear.org

především s rozvojem technologií a nálezem nových ložisek se tyto údaje mění velmi často. Rovněž je třeba zmínit, že v různých částech světa je různá kvalita ropy a například právě Venezuelská „těžká“ ropa není světově natolik oblíbená jako například ropa blízkovýchodní.¹⁴¹⁵

Proto je nutné vydat se jasným směrem a vytvořit jasně formovanou energetickou politiku, nicméně o to více je nutné dbát především na to, aby se tato politika dokázala přizpůsobit novým trendům a efektivně reagovat na nové objevy a výzvy na poli energie. Avšak jelikož na tomto poli není nic jasně dané a rozdané karty se mohou měnit téměř denně, je třeba také vzít v úvahu ponechání prostoru pro možné reakce a krátkodobá krizová řešení. Nicméně i politika vsazení na jednu kartu může mít výhody, nicméně je třeba odhadnout, která karta to má být.

5 Situace v kongresu a zájmové skupiny

Demokraté staví především na co nejčistší energii a co nejmenším dopadu na životní prostředí, což znamená také ochraňovat přírodní rezervace, které musí být nedotčeny honem za energetickými surovinami. Rovněž je pro demokraty důležité snižovat či nejlépe úplně eliminovat dovoz surovin ze zemí s nedemokratickými režimy. Demokraté se zasazují za omezování spotřeby energie, především v logistickém průmyslu. Důležitý je rozvoj technologií, který, mimo jiné, umožňuje například zvýšení efektivity získávání energie z vytěžených surovin, čímž sníží potřebu těžít více těchto surovin.¹⁶

Republikáni se nestaví tak negativně v otázce dopadu na životní prostředí, nemají například problém, za určitých podmínek otevřít přírodní rezervace k zisku surovin. Přístup republikánů je celkově zaměřen především na to, že by se surovinové bohatství mělo využít za účelem zisku a nehlédět přitom tak moc na znečištění. Republikáni propagují snižování dopadu těžby na životní prostředí, avšak celkově je zisk přednostní. Celkově se dá říct, že postoj republikánů ke Kyotské a Pařížské dohodě odráží jejich postoj k této otázce. Nicméně je třeba říct, že republikáni jsou celkově v otázce energetické politiky roztrženi a jsou hodně ovlivněni nerozhodnostmi a často protichůdným jednáním prezidenta Trumpa.¹⁷

Co se týče zájmových skupin, dá se očekávat, že v kongresu budou dvě skupiny, které budou de facto odrážet náhledy demokratů a republikánů. Skupiny především se zájmem o lidská práva a životní prostředí, které budou podporovat demokraty, budou prosazovat názory proti obchodu s nedemokratickými režimy porušující lidská práva a proti ziskovosti těžby i za cenu zničení životního prostředí. Na druhou stranu se zde pravděpodobně objeví i zájmové skupiny spatřující v surovinovém

¹⁴ DiChristopher 2018

¹⁵ Dillinger 2019

¹⁶ OnTheIssues.org 2019a

¹⁷ OnTheIssues.org 2019b

bohatství Spojených států amerických možnost obrovského zisku pro současnost i budoucnost a budou prosazovat co nejvyšší využití zdrojů.

6 Doporučené odkazy k prostudování

https://www.energy.gov/sites/prod/files/2014/04/f14/2014_dept_energy_strategic_plan.pdf

<https://www.eia.gov>

Nejaktuálnější zdroje ohledně produkce a dostupných rezerv strategických surovin

7 Zdroje

Democratic Party on Energy & Oil. *OnTheIssues* [online]. [cit. 2019-01-23]. Dostupné z: http://www.ontheissues.org/Celeb/Democratic_Party_Energy+_Oil.htm

DICHRISTOPHER, Tom. US will be a net energy exporter by 2022, four years sooner than expected, Energy Department says. *CNBC International* [online]. 2018 [cit. 2019-01-23]. Dostupné z: <https://www.cnbc.com/2018/02/07/united-states-will-be-a-net-energy-exporter.html>

DILLINGER, Jessica. The World's Largest Oil Reserves By Country. *WorldAtlas.com* [online]. 2019 [cit. 2019-01-23]. Dostupné z: <https://www.worldatlas.com/articles/the-world-s-largest-oil-reserves-by-country.html>

Electricity in the United States. *Energy Information Administration* [online]. 2019 [cit. 2019-01-23]. Dostupné z: https://www.eia.gov/energyexplained/index.php?page=electricity_in_the_united_states

Natural Gas Explained. *Energy Information Administration* [online]. 2019 [cit. 2019-01-23]. Dostupné z: https://www.eia.gov/energyexplained/index.php?page=natural_gas_imports

Nuclear Power in the USA. *World Nuclear Association* [online]. 2018 [cit. 2019-01-23]. Dostupné z: <http://www.world-nuclear.org/information-library/country-profiles/countries-t-z/usa-nuclear-power.aspx>

RAPIER, Robert. No, The U.S. Is Not A Net Exporter Of Crude Oil. *Forbes* [online]. 2018 [cit. 2019-01-23]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/rpapier/2018/12/09/no-the-u-s-is-not-a-net-exporter-of-crude-oil/#72f638a54ac1>

Renewable Energy Explained. *Energy Information Administration* [online]. 2019 [cit. 2019-01-23]. Dostupné z: https://www.eia.gov/energyexplained/index.php?page=renewable_home

Republican Party on Energy & Oil. *OnTheIssues* [online]. [cit. 2019-01-23]. Dostupné z: http://www.ontheissues.org/Celeb/Republican_Party_Energy+_Oil.htm

ROPER, John C. U.S. becomes world's largest oil producer. *ExpressNews.com* [online]. 2018 [cit. 2019-01-23]. Dostupné z: <https://www.expressnews.com/news/local/article/U-S-becomes-world-s-largest-oil-producer-13358362.php>

The World Factbook: COUNTRY COMPARISON :: NATURAL GAS - PRODUCTION. *Central Intelligence Agency* [online]. [cit. 2019-01-23]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2249rank.html>

U.S Energy Facts Explained. *Energy Information Administration* [online]. 2019 [cit. 2019-01-23]. Dostupné z: https://www.eia.gov/energyexplained/?page=us_energy_home

U.S. Imports by Country of Origin. *Energy Information Administration* [online]. 2019 [cit. 2019-01-23]. Dostupné z: https://www.eia.gov/dnav/pet/pet_move_impcus_a2_nus_ep00_im0_mbbldpd_m.htm

Záhořík, Jan. 2009. „Mezinárodní souvislosti těžby ropy v Africe.“ *Středoevropské politické studie* 11, č. 4, 284–306.

ZÍKOVÁ, Zdeňka. *Transformace energetické politiky USA* [online]. 2015 [cit. 2019-01-23]. Dostupné z: <https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/19570/1/BP%20Zikova.pdf>. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Vedoucí práce Pavel Hlaváček.